

Sygn. akt IV Ua 32/18

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 5 grudnia 2018r.

Sąd Okręgowy w Siedlcach IV Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie następującym:

Przewodniczący : SSO Katarzyna Antoniak

Sędziowie : SO Jerzy Zalasiński

SO Elżbieta Wojtczuk (spr.)

Protokolant : st.sekr.sądowy Marzena Mazurek

po rozpoznaniu w dniu 5 grudnia 2018 r. w Siedlcach

na rozprawie

sprawy z wniosku T. D.

przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddziałowi w S.

o prawo do zasiłku chorobowego i zwrot nienależnie pobranego świadczenia

na skutek apelacji organu rentowego

od wyroku Sądu Rejonowego w Siedlcach IV Wydziału Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

z dnia 19 marca 2018r. sygn. akt IV U 23/18

oddala apelację.

Jerzy Zalasiński Katarzyna Antoniak Elżbieta Wojtczuk

Sygn. akt IV Ua 32/18

UZASADNIENIE

Decyzją z dnia 13 grudnia 2017 r. Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w S. odmówił T. D. prawa do zasiłku chorobowego za okres od 15 stycznia 2016 r. do 31 stycznia 2016 r. oraz zobowiązał ubezpieczoną do zwrotu nienależnie pobranego zasiłku chorobowego za ten okres wraz z odsetkami ustawowymi w łącznej wysokości 1.539,18 zł. Organ rentowy wskazał, że ubezpieczona w okresie zatrudnienia w (...) Spółdzielni Mieszkaniowej, w okresie korzystania ze zwolnienia lekarskiego wykonywała pracę na podstawie umowy zlecenia dla (...) Centrum (...), rejestrując określone czynności w systemie informatycznym i zatwierdzając rozliczenie miesięczne ubezpieczenia pracowników. Za wykonane czynności otrzymała wynagrodzenie. Pobrany przez nią zasiłek chorobowy jako nienależnie wypłacony podlega więc zwrotowi wraz z odsetkami.

W odwołaniu od powyższej decyzji ubezpieczona wniosła o jej zmianę. Wskazała, że zarzuconą jej przez organ rentowy czynność o charakterze cyklicznym, szablonowym wykonała w swoim domu w okresie korzystania ze zwolnienia lekarskiego rutynowo, automatycznie i zajęła jej ona kilka minut. Była to więc czynność incydentalna i nie powinna

skutkować, jej zdaniem, utratą prawa do zasiłku chorobowego. Powołała się w tym zakresie obszernie na orzecznictwo Sądu Najwyższego.

W odpowiedzi na odwołanie organ rentowy wniósł o jego oddalenie, podtrzymując argumentację z uzasadnienia zaskarżonej decyzji.

Wyrokiem z dnia 19 marca 2018 r. Sąd Rejonowy w Siedlcach IV Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych zmienił zaskarżoną decyzję z dnia 13 grudnia 2017 r. i przyznał ubezpieczonej T. D. prawo do zasiłku chorobowego za okres od 15 stycznia 2016 r. do 31 stycznia 2016 r. oraz ustalił, że nie ma ona obowiązku zwrotu pobranego za ten okres zasiłku chorobowego wraz z odsetkami w łącznej kwocie 1539,18 zł.

Rozstrzygnięcie Sądu Rejonowego było wynikiem następujących ustaleń faktycznych i rozważań prawnych:

T. D. od 20 lat jest pracownikiem (...) Spółdzielni Mieszkaniowej. Jednocześnie współpracuje z (...) Zakładem (...) na podstawie umowy zlecenia, w ramach której u swojego pracodawcy zajmuje się prowadzeniem ubezpieczenia grupowego pracowników i raz w miesiącu zatwierdza w systemie informatycznym zleceniodawcy deklaracje ubezpieczeniowe pracowników.

W okresie od 27 grudnia 2015 r. do 5 lutego 2016 r. T. D. była niezdolna do pracy i korzystała ze zwolnienia lekarskiego od pracy. Z tytułu zwolnienia lekarskiego za okres od 15 stycznia 2016 r. do 31 stycznia 2016 r. pobrała zasiłek chorobowy w wysokości 1.360,00 zł.

W dniu 12 stycznia 2016 r. ubezpieczona zdalnie zalogowała się do systemu informatycznego (...) Centrum (...), zatwierdzając rozliczenie miesięczne ubezpieczenia grupowego pracowników (...) Spółdzielni Mieszkaniowej podlegających temu ubezpieczeniu. Za czynności wykonane w ramach umowy zlecenia dla (...) Centrum (...) ubezpieczona otrzymała od zleceniodawcy wynagrodzenie.

Sąd Rejonowy uznał odwołanie T. D. za zasadne. Sąd wskazał, że zgodnie z art. 17 ust. 1 w/w ustawy ubezpieczony wykonujący w okresie orzeczonej niezdolności do pracy pracę zarobkową lub wykorzystujący zwolnienie od pracy w sposób niezgodny z celem tego zwolnienia traci prawo do zasiłku chorobowego za cały okres tego zwolnienia. Podniesiono również, że zgodnie z orzecznictwem Sądu Najwyższego pracą zarobkową jest każda aktywność ludzka zmierzająca do osiągnięcia zarobku, w tym pozarolnicza działalność gospodarcza, choćby nawet polegająca na czynnościach nieobciążających w istotny sposób organizmu pracownika pozostającego na zwolnieniu lekarskim (wyrok SN z 5 kwietnia 2005 r., I UK 370/04, OSNP 2005/21/342). Sąd Rejonowy powołał również wyrok Sądu Najwyższego z 9 października 2006 r., w którym podkreślono, że nie każdy przejaw aktywności stanowi wypełnienie przesłanki z art. 17 ust. 1 ustawy o świadczeniach pieniężnych z ubezpieczenia społecznego w razie choroby i macierzyństwa, powodujące utratę prawa do zasiłku chorobowego. Nie dochodzi do wypełnienia przesłanek z art. 17 przywołanej ustawy, gdy były to zachowania o charakterze incydentalnym, wymuszone okolicznościami (sygn. akt II UK 44/06 OSNP 2007 nr 19-20, poz. 295).

Sąd pierwszej instancji wskazał, że zatwierdzenie przez ubezpieczoną w systemie informatycznym deklaracji rozliczeniowej ubezpieczonych pracowników było właśnie czynnością incydentalną, wymuszoną okolicznościami, wykonywaną raz w miesiącu. Żaden inny pracownik (...) Spółdzielni Mieszkaniowej nie mógł ubezpieczonej w tym zastąpić, gdyż tylko ona miała zawartą z ubezpieczycielem stosowną umowę, dysponowała własnym loginem do jego systemu informatycznego, zabezpieczonym indywidualnym hasłem. Wykonywanie przez nią czynności dla (...) Centrum (...) nie polegało zaś wyłącznie na comiesięcznym wysłaniu deklaracji, ale także na prowadzeniu dokumentacji ubezpieczeniowej pracowników, informowaniu ich o możliwości objęcia ubezpieczeniem grupowym, przedstawianiu oferty ubezpieczyciela, przyjmowaniu deklaracji przystąpienia do ubezpieczenia, wprowadzenia w takiej sytuacji danych pracownika do systemu informatycznego. Dodano również, że w uchwale z dnia 25 września 1976 r. Sąd Najwyższy rozstrzygnął, że mimo iż za czynności związane z obsługą grupowych ubezpieczeń pracownicy otrzymują zapłatę od towarzystwa ubezpieczeniowego, a nie od pracodawcy, to obowiązek ich obsługi jest przede wszystkim realizacją obowiązków pracowniczych. Pracodawca bowiem, jako ubezpieczający, jest stroną grupowego

ubezpieczenia na życie (obok ubezpieczyciela i ubezpieczonego) i na podstawie tej umowy zobowiązuje się do dokonywania czynności związanych z obsługą ubezpieczenia, czyli wyznaczenia osoby, która będzie się tym zajmować w jego imieniu (sygn. akt III CZP 40/76, OSNC 1977/3/48). Wskazano również, że brak jest podstaw do żądania zwrotu zasiłku chorobowego wypłaconego ubezpieczonej za sporny okres na podstawie art. 84. ust. 1 i 2 ustawy z dnia 13 października 1998 r. o systemie ubezpieczeń społecznych (t. j. Dz. U. z 2009 r., nr 25, poz. 1585 ze zm.), gdyż ubezpieczonej nie można przypisać złej woli, nie kryła ona bowiem swojej współpracy z ubezpieczycielem. W związku z powyższym Sąd Rejonowy uznał, że naruszenie art. 17 ustawy zasiłkowej nie może stanowić podstawy żądania zwrotu nienależnie pobranego świadczenia. Podniesiono również, że brak było również podstaw do żądania od ubezpieczonej przez organ rentowy zapłaty odsetek ustawowych od pobranych świadczeń za okres poprzedzający wydanie decyzji w niniejszej sprawie. Roszczenie organu rentowego o zapłatę tych odsetek staje się bowiem wymagalne dopiero od doręczenia decyzji osobie zobowiązanej do zwrotu tego świadczenia, a nie w chwili pobrania świadczenia. Świadczenia z ubezpieczeń społecznych przyznawane są bowiem w drodze decyzji administracyjnych i na podstawie decyzji administracyjnych są wypłacane. Nie można zatem utrzymywać, że świadczenia wypłacone na podstawie pozostającej w obrocie prawnym decyzji administracyjnej jako nienależne, podlegały zwrotowi w dacie wypłaty, choćby przesłanki przyznania świadczenia w rzeczywistości nie istniały lub odpadły. Świadczenia w myśl art. 84 ustawy systemowej uważane za nienależne podlegają zwrotowi dopiero wtedy, gdy organ rentowy wyda stosowną decyzję administracyjną (wyrok Sądu Najwyższego z dnia 3 lutego 2010 r., I UK 210/09, Lex nr 585713).

W tym stanie rzeczy Sąd Rejonowy zmienił zaskarżoną decyzję przywracając ubezpieczonej prawo do zasiłku chorobowego w spornym okresie i ustalając, że nie ma ona obowiązku jego zwrotu wraz z odsetkami.

Apelację od wyroku Sądu Rejonowego w Siedlcach z dnia 19 marca 2018 r. wniósł organ rentowy zaskarżając wyrok w całości i zarzucając mu naruszenie:

- art. 233 § 1 kpc poprzez przekroczenie granic swobodnej oceny dowodów i wyprowadzenie ze zgromadzonego w sprawie materiału dowodowego wniosków z niego nie płynących przez przyjęcie, że czynności wykonana przez ubezpieczoną w okresie zwolnienia lekarskiego miała charakter incydentalny oraz, że ubezpieczonej nie można przypisać złej woli w pobraniu zasiłku chorobowego za okres od 15.01.2016 r. do 31.01.2016 r.;

- art. 17 ust. 1 ustawy z dnia 25 czerwca 1999 r. o świadczeniach pieniężnych z ubezpieczenia społecznego w razie choroby i macierzyństwa w zw. z art. 84 ust. 1 i 2 ustawy z dnia 13 października 1998 r. o systemie ubezpieczeń społecznych poprzez ich błędną wykładnię i przyjęcie, iż brak jest podstaw do pozbawienia ubezpieczonej prawa do zasiłku chorobowego i zobowiązania do jego zwrotu za okres od 15.01.2016 r. do 31.01.2016 r.

Podnosząc powyższe zarzuty organ rentowy wniósł o zmianę zaskarżonego wyroku i oddalenie odwołania.

Sąd Okręgowy zważył, co następuje:

Apelacja nie jest zasadna i podlega oddaleniu.

Sąd Okręgowy podziela ustalenia faktyczne i rozważania prawne Sądu pierwszej instancji co powoduje, że nie zachodzi konieczność ich ponownego przytaczania.

Zarzuty apelacyjne dotyczące naruszenia przepisu prawa procesowego i przepisów prawa materialnego są bezzasadne i nie zasługują na uwzględnienie.

Zgodnie z art. 17 ust. 1 ustawy o świadczeniach pieniężnych z ubezpieczenia społecznego w razie choroby i macierzyństwa ubezpieczony wykonujący w okresie orzeczonej niezdolności do pracy pracę zarobkową lub wykorzystujący zwolnienie od pracy w sposób niezgodny z celem tego zwolnienia traci prawo do zasiłku chorobowego za cały okres tego zwolnienia. Sąd Okręgowy podziela w całości stanowisko Sądu pierwszej instancji poparte wyrokiem Sądu Najwyższego z dnia 9 października 2006 r., II UK 44/06, że sporadyczna, wymuszona okolicznościami, aktywność zawodowa może usprawiedliwiać zachowanie prawa do zasiłku chorobowego. Taka właśnie sytuacja

wystąpiła w okolicznościach niniejszej sprawy, gdyż ubezpieczona w okresie orzeczonej niezdolności do pracy raz tj. 12.01.2016 r. zalogowała się do systemu informatycznego (...) Centrum (...) zatwierdzając rozliczenie miesięczne ubezpieczenia grupowego pracowników (...) Spółdzielni Mieszkaniowej podlegających temu ubezpieczeniu, co trwało ok. 5 minut. Była to czynność techniczna, wykonana przez ubezpieczoną z domu, miała charakter incydentalny i wymuszony okolicznościami, gdyż żaden inny pracownik (...) Spółdzielni Mieszkaniowej nie mógł ubezpieczonej w tym zastąpić, bo tylko ona miała login do systemu zabezpieczony indywidualnym hasłem i podpisaną umowę z (...). Dane do sprawozdania miesięcznego w systemie są gotowe, zadaniem ubezpieczonej było je tylko potwierdzić, nie wymagało to żadnego nakładu pracy ze strony ubezpieczonej. Nadto powyższą czynność techniczną ubezpieczona wykonała 12 stycznia 2016 r. w interesie pracowników (...) Spółdzielni Mieszkaniowej, aby nie utracili ochrony ubezpieczeniowej. W związku z tym prawidłowo Sąd pierwszej instancji uznał, że nie doszło do wypełnienia przesłanek z art. 17 ust. 1 ustawy o świadczeniach pieniężnych z ubezpieczenia społecznego w razie choroby i macierzyństwa skutkujących utratą przez ubezpieczoną prawa do zasiłku chorobowego za cały okres danego zwolnienia lekarskiego od 15.01.2016 r. do 31.01.2016 r. ustalając, że czynność wykonana przez ubezpieczoną dnia 12.01.2016 r. miała charakter incydentalny, a ubezpieczonej nie można przypisać złej woli, ani uznać, że ubezpieczona celowo wprowadziła w błąd organ rentowy co do swojej niezdolności do pracy. Zatem nie doszło do naruszenia przez Sąd pierwszej instancji ani przepisu art. 233 § 1 kpc ani przepisu art. 17 ust. 1 ustawy o świadczeniach pieniężnych z ubezpieczenia społecznego w razie choroby i macierzyństwa. Należy również wskazać, że skoro nie zachodziły podstawy z art. 17 ust. 1 w/w ustawy do pozbawienia prawa ubezpieczonej do zasiłku chorobowego za okres od 15.01.2016 r. do 31.01.2016 r. to powyższe świadczenia było świadczeniem należnym i brak jest podstaw do żądania jego zwrotu na podstawie art. 84 ust.1 i 2 ustawy z 13 października 1998r. o systemie ubezpieczeń społecznych.

Mając na uwadze powyższe okoliczności Sąd Okręgowy na podstawie art.385 kpc oddalił apelację organu rentowego jako bezzasadną.

Jerzy Zalasiński Katarzyna Antoniak Elżbieta Wojtczuk